

behaviour and reproduction, falcons and man. Part II contains description of 39 species of *Falconiformes*, maps of their distribution, references, and index of names. The text includes 18 tables and figures, and each species description is illustrated with a colourful picture of the bird.

The popular reader in the western world has received thus another book on falcons which is an example of the assiduity and striving for perfection of the authors, not restricted by financial barriers and realizing an accepted publication plan. The artistic value of the book is raised by the fineness and graphic mastery of the painter R. David Digby. This is thus one more example of a greatly successful teamwork.

However, since no work is quite perfect, the remarks below will contribute, I hope, as a constructive criticism to a more perfect form of the further editions of the book. The problems, I want to mention, are those of zoogeography and food adaptations since these are in the focus of my side-line interests.

A cursory comparison of the maps in Cade's book with the data presented in the atlas of the distribution of the birds of prey in South Africa suggests the necessity of certain corrections in the future editions (Boshoff, A. F., Vernon, C. J., Brooke, R. K., 1983: Historical Atlas of the Diurnal Raptors of the Cape Province (*Aves: Falconiformes*) Ann. Cape Prov. Mus. (Nat. Hist.), 14, 7: 173—297).

A specific coquetry of the American authors includes also the ignorance of the basic European literature on a given problem. "The greatest in the World" has again not protected the author of the monograph from overlooking the basic literature on the flight characteristics of the *Falconiformes* (Christensen, S., Nielsen, B. P., Porter, R. F., Willis, I., 1975: Flight Identification of European Raptors. *Notatki Ornitologiczne*, 16, 5: 1—144. Warszawa), or the functional anatomy of bird head (Barnikol, A., 1952: Korrelationen in der Ausgestaltung der Schädelform bei Vögeln. *Morphologisches Jahrbuch*, 92, 3: 373—414). On pp. 401—407 Barnikol (*op. cit.*) presented a comparative analysis of the heads of *Strigiformes* and *Falconiformes*.

The peculiar mode of food taking by *Falconiformes* in which the prey is fragmented (lower kinetic properties of the skull in comparison with owls) causes that many characteristic features of food digestion by them is similar or even identical as in certain species of *Strigiformes* (Little owl, Sparrowhawk owl, etc). Controlled feeding of three owl species under experimental conditions (Tawny owl, Long-eared owl, and Barn owl) the osteological composition of owl pellet depends on: (1) the species and age of the owl, (2) the age and species of the prey (*Acta Orn.*, 14, 2: 25—38. 1974). The review of the specialistic literature on the problem disclosed again many gaps in it which will be easily filled in the future editions of the book "The Falcons of the World". The most important literature items which would be worth to be added to the reference list: The Wilson| Bulletin, 87, 4: 514—519, 1975; *Journal für Ornithologie*, 121, 2: 186—199. 1980; *Journal of Zoology*, London, 192: 283—293, 1980; The Wilson Bulletin, 85, 2: 178—181. 1973; *The Condor*, 76: 45—61. 1974; *Ibidem*, 78, 3: 331—336. 1976; *Ibidem*, 87: 111—115. 1985; *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego DCCXCII*, Prace Zoologiczne — Zeszyt 32: 29—58. 1986; *Ardea*, 72: 1—92. 1984; *Acta Universitatis Wratislaviensis*, No 3, Prace Zoologiczne I: 75—88. 1962).

Andrzej L. Ruprecht

Clutton-Brock J., 1987: A natural history of domesticated mammals. Cambridge Univ. Press, British Museum (Natural History). 1—208.

Książka ta jest popularnym wprowadzeniem do historii udomowionych gatunków ssaków — tych gatunków, które już w czasach Imperium Rzymskiego były szeroko rozpowszechnione i wykształcone jako oddzielone, rozmnażające się populacje odizolowane od swych dzikich przodków. Autorka nie zajmuje się historią udoskonaleń różnych ras zwierząt, która dokonywała się począwszy od późnego średniowiecza, czy też współczesnymi rasami i odmianami hodowanymi na skalę przemysłową.

Książka jest napisana w sposób jasny i zajmujący, złożone i często kontrowersyjne problemy wyjaśnia prosto, nie stroniąc nieraz od osobistego do nich sto-

sunku, i czyta się ją z dużą przyjemnością. Tekst jest niezwykle bogato ilustrowany fotografiami (24 kolorowe i 46 czarno-białe) oraz ponad 100 rysunkami, mapami i wykresami. Szczególną uwagę zwracają swoim artystycznym rysunkami zwierząt autorstwa Ray i Corrine Burrows.

Wychodząc od miejsca człowieka w przyrodzie w końcu Epoki Lodowcowej Autorka przedstawia, w oparciu o dane archeologiczne i przekazy kulturowe, procesy udomowienia różnych gatunków ssaków. Zajęła się najpierw "zwierzętami domowymi" czyli gatunkami ssaków, które były kształtowane przez człowieka dla jego osobistej satysfakcji i korzyści. Życie i rozmnażanie *populacji* tych zwierząt jest całkowicie pod kontrolą człowieka i są one praktycznie izolowane pod względem reprodukcyjnym od ich dzikich przodków. Autorka kolejno omawia tutaj psy, owce, kozy, bydło, świnie, konie, osły i muły.

Drugą grupę ssaków blisko związanych z człowiekiem stanowią "zwierzęta udomowione" czyli *osobniki*, które stały się bardziej uległe lub oswojone, lecz których rozmnażanie nie obejmuje elementu celowej selekcji dokonywanej przez człowieka. Autorka wprowadza nas w historię udomowienia kotów, słoni, wielbłądów, lam, reniferów i bydła azjatyckiego.

Końcowa część książki obejmuje również krótkie rozdziały o małych ssakach futerkowych, wykorzystywaniu gatunków zwierząt kopytnych w okresie przed Erą Neolityczną oraz doświadczalnych hodowlach fermowych niektórych współcześnie dziko żyjących gatunków ssaków (gepard, syreny, jeleniowate i antylopy).

Książka zawiera także reprezentatywnie dobrane zestawienie pozycji literaturowych, co stanowi wydatną pomoc dla czytelnika zainteresowanego głębszym wejściem w niektóre tematy.

Omawiana książka oferuje szansę poszerzenia tzw. wiedzy ogólnobiologicznej, w sposób zwięzły i zajmujący wprowadza nas w historię gatunków zwierząt powszechnie znanych z życia codziennego, a dzięki pięknym fotografiom i rysunkom może przyciągnąć uwagę szerszych rzesz czytelników.

Henryk Okarma